

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

На сьогоднішній день в умовах загострення конкурентної боротьби та непередбачуваності бізнес-середовища основною метою діяльності підприємства є забезпечення його самозбереження та розвитку, що потребує активізації зусиль при прийнятті управлінських рішень щодо адаптації підприємства до змін оточуючого середовища та формування механізмів забезпечення стійкого розвитку підприємства. У цьому контексті актуалізується необхідність забезпечення економічної безпеки підприємства, оскільки від її рівня залежить здатність підприємства зберегти свої позиції та стійко розвиватися.

Економічна безпека є універсальною категорією, яка відображає здатність підприємства забезпечити стійкий розвиток, як в поточному періоді, так і на перспективу, в умовах впливу негативних чинників зовнішнього та внутрішнього середовища. Економічна безпека залежить від таких інтегральних економічних категорій, як конкурентоспроможність, потенціал, життєздатність, фінансова та ризикостійкість підприємства [1, с. 23]. Основними характеристиками життєздатного розвитку підприємства є: конкурентоспроможність, стійкість, адаптивність та здатність до розвитку. Забезпечення економічної безпеки підприємства має бути спрямовано на досягнення основних цільових показників його діяльності: а) стабільність функціонування господарюючого суб'єкта; б) необхідний рівень конкурентоспроможності; в) зростання добробуту власників (акціонерів); г) прогресивний розвиток підприємства; д) здатність до самовиживання, тобто забезпечення стійкого розвитку та досягнення цілей економічного потенціалу; є) гармонізація соціально-економічних інтересів [2].

Так як саме конкурентні переваги підприємства на сьогоднішній день є найбільш впливовим чинником забезпечення економічної безпеки підприємства, виникає необхідність у дослідженні взаємозв'язку економічної безпеки та конкурентоспроможності. Конкурентоспроможність підприємства є основою забезпечення економічної безпеки, що дозволяє підприємству стійко функціонувати. Конкурентоспроможність підприємства є основою забезпечення економічної безпеки і запорукою її міцного формування, що дозволяє підприємству утримувати стійкі позиції на ринку. Зв'язок економічної безпеки є взаємообумовленим: для реального забезпечення економічної безпеки слід вирішити проблему конкурентоспроможності, і навпаки, для високої конкурентоспроможності підприємства слід приділяти велику увагу його економічній безпеці [3]. Економічна безпека розглядається також і з позицій важливості її в забезпеченні конкурентостійкості підприємства. Якщо підприємство не забезпечило своєї економічної безпеки, воно не зможе

утримати та в повному обсязі використати й свої конкурентні переваги, і, отже, неминуче втратить конкурентоспроможність[4].

Конкурентоспроможність є однією з суттєвих характеристик економічної системи, яка характеризує перспективи та можливості його подальшого розвитку. Конкурентоспроможність – це здатність підприємства утримувати стійку позицію на ринку та забезпечувати довготермінову ефективну діяльність завдяки сукупності економічних методів діяльності та виробництву товарів, які за своїми властивостями відповідають вимогам споживача і є більш привабливими ніж товари конкурента[5]. Конкурентоспроможність підприємства полягає саме у спроможності підприємства швидко реагувати на зміни в зовнішньому середовищі.

Ступінь конкурентоспроможності підприємства визначається ступенем зусиль та дій щодо забезпечення конкурентних переваг і захисту завойованих позицій. Для того, щоб зберегти та підтримувати конкурентоспроможність, підприємство повинно вміти протистояти негативному впливу факторів. Ці фактори умовно можна поділити на фактори зовнішнього та внутрішнього середовища. На нашу думку, до зовнішніх факторів відносяться: державна політика стосовно підтримки підприємств, кон'юнктура ринку, тенденції розвитку науково-технічного прогресу в даній галузі, специфіка галузі, тип конкуренції на даному ринку (вплив конкурентів, покупців та постачальників), економічна та політична стабільність. Внутрішніми факторами є: потенціал підприємства, ефективність діяльності, організація виробництва, здатність підприємства до інновацій, маркетинг та політика збуту, технології виробництва, технічна досконалість та цінова привабливість товару.

Використання результатів щодо оцінки конкурентоздатності підприємства є важливими, але не єдиними, щодо визначення висновку про економічну безпеку підприємства. Безумовно, наявність конкурентних переваг є важливим для забезпечення розвитку підприємства, але це лише одна сторона стійкого розвитку підприємства, при цьому не врахований можливий негативний вплив екзогенних факторів. Крім наявності конкурентних переваг та ефективного використання ресурсів економічна безпека повинна містити і такі характеристики, як здатність реагування на кризові явища, які можуть виникнути на підприємстві. Безпека повинна зберігатися не тільки при відсутності негативних впливів, а і при їх наявності. Оцінка економічної безпеки підприємства повинна ґрунтуватися на підприємницькому баченні майбутніх ринкових позицій і передбачати аналіз стратегічних напрямків діяльності підприємства та діагностику очікуваних перешкод на шляху розвитку підприємства.

Отже, основою забезпечення стійкого розвитку підприємства є формування стійкої до загроз економічної системи на основі підвищення рівня її конкурентоспроможності. Високий рівень конкурентоспроможності є чинником економічної безпеки. Встановлення взаємозв'язку економічної безпеки та конкурентоспроможності спрощує вирішення проблеми оцінки і забезпечення економічної безпеки підприємств.

Список використаних джерел

1. Васильців Т. Г. Фінансово-економічна безпека підприємств України: стратегія та механізми забезпечення: монографія / Васильців Т. Г., Волошин В. І., Бойкевич О. Р., Каркавчук В. В., [за ред. Т.Г. Васильціва]. – Львів: ВИДАВНИЦТВО, 2012. –386 с
2. Чорна М. В. Концептуальна модель економічної безпеки будівельного підприємства. [Електронний ресурс] / М. В. Чорна, І. В. Пірятінська // Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка".- 2012.-№ 10.- Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1477>
3. Ткаченко, О. М. Конкурентоспроможність та економічна безпека кондитерських підприємств України: взаємозв'язок в умовах політичної та соціальної нестабільності країни [Електронний ресурс] / О. М. Ткаченко // Формування ринкових відносин в Україні : збірник наукових праць. - 2015. - Вип. 4 (167). - С. 39-42. .- Режим доступу: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/handle>
4. Христенко Л.М. Зв'язок конкурентоспроможності та економічної безпеки підприємства [Електронний ресурс] Л.М. Христенко, А.І.Михайліченко Режим доступу: thesis.at.ua/publ/2014
5. Пилипенко Н.М. Конкурентоспроможність: концептуальні основи формування / Пилипенко Н.М. // Вісник СНАУ. Серія “Економіка та менеджмент” Випуск 5-6 (22-23), 2006. – С. 52-58.